

Spořit nebo investovat?

Josef Janda

tabulka spořicíh a investičních produktů

varianty zhodnocení finančních prostředků

srovnání výhod i nevýhod

poradíme si bez pomoci finančních poradců

jak dosáhnout očekávaných cílů

řázorné příklady a grafy

Spořit nebo investovat?

Josef Janda

finance

GRADA Publishing

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Edice Finance pro každého

Josef Janda

Spořit nebo investovat?

Vydala GRADA Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7, jako svou 4541. publikaci

Foto na obálce allphoto.cz
Realizace obálky Jan Dvořák
Sazba Antonín Plicka
Odpovědná redaktorka Ing. Michaela Průšová
Počet stran 168
První vydání, Praha 2011
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

© GRADA Publishing, a.s., 2011

ISBN 978-80-247-3670-9 (tištěná verze)
ISBN 978-80-247-7166-3 (elektronická verze ve formátu PDF)
ISBN 978-80-247-7167-0 (elektronická verze ve formátu EPUB)

GRADA Publishing: *tel.: 234 264 401, fax 234 264 400, www.grada.cz*

Obsah

Úvod	11
1. Základní pojmy	17
1.1 Finanční instituce	17
1.1.1 Seznam finančních institucí	17
<i>Banky</i>	17
<i>Družstevní záložny</i>	18
<i>Finančně poradenské společnosti</i>	18
<i>Investiční společnosti</i>	19
<i>Penzijní fondy</i>	19
<i>Pojišťovny</i>	19
<i>Stavební spořitelny</i>	19
<i>Zdravotní pojišťovny</i>	20
<i>Obchodníci s cennými papíry</i>	20
<i>Profesní asociace</i>	20
<i>Finanční skupiny</i>	21
1.2 Poradci	21
1.2.1 Rozdělení poradců	21
<i>Kde se lze s jednotlivými poradci setkat</i>	22
<i>Bankovní poradce</i>	22
<i>Hypoteční poradce, hypoteční makléř</i>	22
<i>Finanční poradce</i>	22
<i>Investiční</i>	23
<i>Pojišťovací</i>	23
<i>Úvěroví</i>	24
<i>Firemní</i>	24
<i>Makléři, zprostředkovatelé, prodejci</i>	24
<i>Bouchači</i>	24
1.2.2 Mít či nemít poradce?	25
1.2.3 Zaměstnanec vs OSVČ	25
1.2.4 Provizní systém	25
<i>Provize za finanční produkty</i>	26
1.2.5 Jak poznat dobrého poradce	28
1.2.6 Mediální testy	29
1.2.7 Hitparáda špatného poradce	30
1.3 Rozpočet	31
1.3.1 Příjmy a výdaje	31
1.3.2 Přehled majetku	33
1.3.3 Zbytné a zbytečné výdaje	34
1.3.4 Úsporný plán Felixe Mužného	35
1.4 Pojištění vkladů	36
1.4.1 Pojistné limity	36
1.4.2 Pojištěné vklady	36
1.4.3 Nepojištěné vklady	37

1.4.4	Vklady vedené v pobočkách zahraničních bank	37
1.4.5	Jak postupovat při nároku na výplatu náhrady	37
1.4.6	Fond pojištění vkladů	38
1.4.7	Příklady	38
1.5	Inflace	39
1.5.1	Složení spotřebního koše	40
1.6	Úroky	41
1.6.1	Jednoduché úročení	41
1.6.2	Složené úročení	42
1.6.3	Kombinované úročení	42
1.7	Procento a procentní bod	43
1.8	Návratnost investic	44
1.8.1	Návratnost investice	44
1.8.2	Jak na výpočet návratnosti investice (ROI)	44
1.8.3	Výnosnost investice	45
1.9	Pravidlo 72	46
1.10	Spořit nebo investovat?	46
1.10.1	Zachování hodnoty jistiny	47
	<i>Krátkodobý horizont</i>	48
	<i>Střednědobý horizont</i>	48
	<i>Dlouhodobý horizont</i>	49
	<i>Superdlouhý horizont</i>	49
1.10.2	Zvyšování hodnoty peněz	50
2.	Spoření	51
2.1	Spoření a spořicí produkty	51
2.1.1	Spořicí účty	52
	<i>Význam spořicího účtu</i>	52
	<i>Zřízení spořicího účtu</i>	53
	<i>Není účet jako účet</i>	53
	<i>Single spořicí účty</i>	53
	<i>Funkce auto-sweep</i>	54
	<i>Úroková sazba</i>	54
	<i>Pásmové úročení</i>	55
	<i>Výpovědní lhůty</i>	59
2.1.2	Termínované vklady	59
	<i>Klíčové faktory pro sjednání termínovaného vkladu</i>	59
	<i>Revolvingový termínovaný vklad</i>	60
	<i>Úročení termínovaných vkladů</i>	60
	<i>Modifikace termínovaných vkladů</i>	61
	<i>Prémiové vklady</i>	63
	<i>Garantované vklady</i>	63
	<i>Shrnutí</i>	63
2.1.3	Stavební spoření	64
	<i>Podmínky nutné pro získání státní podpory</i>	64
	<i>Není podpora jako podpora</i>	65
	<i>Pojištění vkladů</i>	65
	<i>Zdanění vkladů</i>	65

	<i>Cílová částka</i>	66
	<i>Výhody stavebního spoření</i>	66
	<i>Nevýhoda stavebního spoření</i>	67
	<i>Kde stavební spoření sjednat</i>	67
	<i>Přehled stavebních spořitelů</i>	67
2.1.4	<i>Penzijní připojištění</i>	67
	<i>Spořicí fáze</i>	68
	<i>Penzijní připojištění a penzijní fond</i>	68
	<i>Připisované výnosy</i>	68
	<i>Státní příspěvek</i>	68
	<i>Snížení daňového základu</i>	69
	<i>Příspěvky placené zaměstnavatelem</i>	69
	<i>Investiční portfolio penzijního fondu</i>	70
	<i>Penzijní plán</i>	71
	<i>Přestupy mezi penzijními fondy</i>	72
	<i>Asociace penzijních fondů ČR</i>	72
	<i>Výplatní fáze penzijní připojištění</i>	72
	<i>Jednorázové vyrovnání</i>	74
	<i>Odbytné</i>	74
	<i>Zdanění penzijního připojištění</i>	74
2.1.5	<i>Dětské účty</i>	75
	<i>Osobní nebo spořicí účet?</i>	75
	<i>Založení dětského účtu</i>	75
	<i>Funkčnost dětského účtu</i>	76
	<i>Kapesné jako hlavní argument</i>	76
	<i>Dítě, student, junior</i>	76
	<i>Banky nabízející dětské účty</i>	76
2.1.6	<i>Vkladní knížky</i>	76
	<i>Úrokové sazby</i>	77
	<i>Rozdělení vkladních knížek</i>	77
	<i>Promlčení vkladu</i>	77
	<i>Výherní vkladní knížky</i>	78
	<i>Vkladní knížky v Česku nabízejí:</i>	78
2.1.7	<i>Hypoteční zástavní listy</i>	78
	<i>Zajištění hypoteční zástavního listu</i>	79
	<i>Hypoteční zástavní listy v režii České spořitelny</i>	79
	<i>Hypoteční zástavní listy od Hypoteční banky</i>	80
	<i>Úročení hypoteční zástavních listů</i>	80
2.1.8	<i>Kouzla se spořicími účtem a dalšími vkladovými hračkami</i>	80
	<i>Pan Mužný a jeho vztah k tradici</i>	80
	<i>Řešení pro zvláště opatrné střadatele</i>	82
	<i>Řešení pro odvážnějšího střadatele</i>	84
	<i>Jak naspořit z ničeho velkou sumu peněz</i>	84
	<i>Jak Felix k velkým penězům přišel</i>	88
3.	Investování	91
3.1	Úvod do investování	91
3.2	Pravidelná vs jednorázová investice	91

3.2.1	Průměrování nákupní ceny	92
3.2.2	Časování trhu? Raději ne.	93
3.3	Akcie	93
3.3.1	Co je to akcie	93
3.3.2	Kde koupit akcie	94
3.3.3	Obchodování s akciemi	94
3.4	Dividendy	95
	<i>Co je to dividenda a jak se vypočítává?</i>	95
	<i>Rozdíl v ceně akcie před rozhodným dnem u BCCP a RM-Systemu</i> ...	96
	<i>Jak získat dividendu?</i>	97
	<i>Nákup dividendových akcií podle P/E</i>	97
	<i>Cena akcie dělena dividendou</i>	97
3.5	Podílové fondy	98
3.5.1	Investiční fondy	99
3.5.2	Investiční společnosti	100
	<i>Uzavřené podílové fondy</i>	100
	<i>Otevřené podílové fondy</i>	100
3.5.3	Jak fungují podílové fondy	101
3.5.4	Rozdělení fondů	102
3.5.5	Rozdělení podílových fondů	102
	<i>Fondy peněžního trhu</i>	103
	<i>Dluhopisové podílové fondy</i>	103
	<i>Akciové podílové fondy</i>	103
	<i>Směšené fondy</i>	104
	<i>Fondy fondů</i>	104
	<i>Zajištěné fondy</i>	104
	<i>Fondy BRIC</i>	104
	<i>Nemovitostní fondy</i>	104
	<i>Komoditní fondy</i>	105
	<i>Fondy životního cyklu</i>	105
3.5.6	Nejoblíbenější podílové fondy v Česku	105
3.5.7	Informace o fondu	107
3.5.8	Benchmark aneb Poměrování fondů	107
3.5.9	Poplatková struktura	107
	<i>Vstupní poplatky</i>	107
	<i>Výstupní poplatky</i>	108
	<i>Správcovské poplatky</i>	108
	<i>Poplatky z výnosu</i>	108
3.6	Akcie nebo fondy?	108
3.6.1	Diverzifikace portfolia	108
3.6.2	Kvalifikovanost správce	109
3.6.3	Poplatky	109
3.6.4	Výnosy a ztráty	109
3.6.5	Učte se u správců podílových fondů	110
3.7	Další investiční možnosti	110
3.7.1	Deriváty	110
	<i>Terminované obchody</i>	111
	<i>Swap</i>	111

	Opce	111
3.7.2	Dluhopis	111
	<i>Výnosy dluhopisů</i>	112
3.7.3	Investiční certifikáty	112
3.7.4	Komodity	112
	<i>Nejobchodovanější skupiny komodit</i>	113
	<i>Pravidla obchodování s komoditami</i>	113
	<i>Komoditní podílové fondy</i>	114
3.7.5	Kurzy měn	114
	<i>Měnové páry</i>	114
3.7.6	Strukturované produkty	114
	<i>Jednotlivá aktiva</i>	115
	<i>Burzovní indexy</i>	115
	<i>Koše podkladových aktiv</i>	116
4.	Pojištění	117
4.1	Životní pojištění	117
4.1.1	Kde pojištění uzavřít	118
4.1.2	Základní typy životního pojištění	118
4.1.3	Výhody životního pojištění	118
4.1.4	Nevýhody životního pojištění	118
	<i>Kapitálové životní pojištění</i>	119
	<i>Důchodové životní pojištění</i>	120
	<i>Investiční životní pojištění</i>	120
	<i>Rizikové životní pojištění</i>	121
4.1.5	Daňové výhody	121
4.1.6	Příklady: Jak si vhodně nastavit pojistnou ochranu	121
	<i>Zajištění pozůstalých bez úvěru</i>	122
	<i>Zajištění pozůstalých s úvěrem</i>	122
	<i>Zajištění pozůstalých s úvěrem II.</i>	122
4.2	Neživotní pojištění	122
4.2.1	Pojištění automobilů	123
	<i>Povinné ručení</i>	123
	<i>Havarijní pojištění</i>	124
4.2.2	Cestovní pojištění	125
4.2.3	Další pojištění	126
5.	Úvěry	127
5.1	Kdy je rozumné se zadlužit?	127
5.2	Nepůjčujte si zbytečně moc	128
5.3	Úroková sazba a další náklady	128
5.4	Výše splátky a délka trvání úvěru	129
5.5	Předčasné splacení úvěru	129
5.6	Splátkový kalendář	129
5.7	Vytloukání úvěru úvěrem	130
5.8	Konsolidace úvěru	130
5.9	Exekuce	130
5.10	Osobní bankrot	130

5.11	Zesplatnění úvěru	131
5.12	Nucená dražba	131
5.13	Špinavé praktiky poskytovatelů úvěrů	131
5.14	Dělení úvěrů	133
5.14.1	Kontokorentní úvěr	134
5.14.2	Kreditní karty	134
	<i>Zahrajte si aneb Máte na to?</i>	135
5.14.3	Půjčky na cokoliv	136
5.14.4	Hypoteční úvěry	137
5.14.5	Hypotéka na nebytové nemovitosti	137
5.14.6	Americká hypotéka	137
5.14.7	Úvěry ze stavebního spoření	138
5.14.8	Leasing	138
6.	Případové studie	139
6.1	Za jak dlouho Felix naspoří milion korun?	139
6.1.1	Stavební spoření zrychlí státní podpora	140
6.1.2	Milion korun se stavebním spořením a penzijním připojištěním	141
6.1.3	Milion uspořené na penzijním připojištění	141
6.1.4	Nevyzpytatelnost inflace	142
6.2	Jak nejlépe zhodnotit 20 tisíc korun ročně	142
6.2.1	Spořicí účet (Metropolitní spořitelni družstvo)	143
6.2.2	Běžný vklad (Zuno bank)	144
6.2.3	Stavební spoření (libovolná stavební spořitelna)	144
6.2.4	Penzijní připojištění (libovolný penzijní fond)	144
6.2.5	Otevřený podílový fond (libovolná investiční společnost)	144
	<i>Otevřený podílový fond I.</i>	145
	<i>Otevřený podílový fond II.</i>	145
	<i>Otevřený podílový fond III.</i>	145
6.2.6	Dividendové akcie	146
6.3	Jak se Felix stal členem Rakouského horského svazu	146
6.3.1	Rakouský horský svaz	147
6.4	Důchod	148
6.4.1	Aktuální stav: Průběžný důchodový systém	148
6.4.2	Náležitosti pro přiznání nároku na starobní důchod	150
6.4.3	K žádosti o starobní důchod musíte doložit	150
6.4.4	Kdy půjdu do důchodu?	153
6.4.5	Potřebná doba pojištění	156
6.4.6	Další formy důchodů	157
6.5	Spoření na penzi podle investia.cz: Jednoduchá a rychlá alternativa	157
6.5.1	Penzijní fond ani produkt netřeba	158
6.5.2	Nárok na penze: Řádný věk do důchodu	159
	Adresář finančních institucí	161

Úvod

Také jste řešili, kam uložit své peníze, a nemohli se rozhodnout? Anebo jste si byli jistí, že si sjednáte konkrétní produkt, ale na poslední chvíli jste od podepsání smlouvy ustoupili? Mohla se vám přihodit i taková událost, že jste si vybrali finanční produkt, sjednali si ho a po čase jste zjistili, že to není pro vás to pravé ořechové. Ať už je důvod jakýkoliv, je kniha, kterou držíte v ruce, přesně tou pravou, jakou potřebujete. Na jedné straně vás osud vašich peněz zajímá, na druhé jste se možná spálili, anebo zkrátka nemáte jasnou představu, co s penězi podniknout.

Tato kniha dobře poslouží i pro ty, kteří již nějaké zkušenosti nabrali a chtějí se posunout do další kategorie. Předpokládám, že jste již do světa financí a bankovníctví pronikli. Ze statistik, které zveřejňují banky, penzijní fondy, pojišťovny nebo stavební spořitelny, vyplývá, že alespoň jeden produkt má každý člověk bez ohledu na věk. Osobní účet, penzijní připojištění, stavební spoření nebo životní pojištění. To jsou produkty, o kterých jste již někdy v minulosti slyšeli a které jistě máte sjednány. Nemusíte mít nutně veškeré výše uvedené produkty, ale nějaké povědomí o nich máte. Víte ale, jak opravdu fungují? Nechci vás zkoušet, ale z pochopení fungování penzijních fondů se můžete dozvědět, že vaše peníze jsou možná v bezpečí, ale nevydělávají tolik, kolik by ve skutečnosti opravdu mohly.

Ze své praxe ekonomického novináře a pečlivého pozorovatele lidí okolo sebe vím, že lidé mají problém se rozhodnout i pro stavební spoření. A to na trhu působí jen pět stavebních spořitel a tento spořicí produkt je relativně jednoduchý. Tedy pokud nechcete získat úvěr ze stavebního spoření. Leč nepředbíhejme.

Knihu jsem rozdělil do několika kapitol. Jak už napovídá název knihy, největší pozornost je věnována spoření a investování. O něco menší pak pojištění a úvěrům. Pojištění chápu jako zajištění rizik, nikoliv spoření či investování. Zpracoval jsem i kapitolu o úvěrech, ale nechci nikomu radit, jak se co nejlépe zadlužit. A pokud možno až po uši. Půjčky a dluhy obecně nejsou zkrátka mým šálkem kávy.

Spoření a investování je podle mého názoru nejlepší způsob, jak se co nejlépe chovat ke svým penězům. Ne nadarmo se říká, že peníze dělají další peníze. Chcete-li halíře dělají talíře. Tuto hlášku si můžete přečíst v knize Vekslák, kterou napsal již nežijící Pavel Frýbort.

Třetím a relativně vděčným tématem knihy je i příprava finanční rezervy na důchod. Věříte-li, že se o vás ve stáří postará stát a ušetřené peníze budete mít jako bonus, mýlíte se. Bude to spíše naopak a důchod od státu bude jen takové všimné za to, že jste obyvateli České republiky.

Spořit nebo investovat?

Přemýšleli jste již někdy nad tím, jaký je rozdíl mezi spořením a investováním? Možná ano, ale pro pořádek uvedu, jak tyto pojmy vidím já.

Spoření je činnost, kdy si odkládáte část svých peněz stranou, abyste se s nimi opět po nějaké době setkali, a to ve stejné výši. Budete-li odkládat každý měsíc jeden tisíc korun, naspoříte si za jeden rok 12 tisíc korun. Je celkem jedno, jestli si peníze sčítáte doma pod matrací nebo si je odkládáte na spořicí účet či jiný finanční produkt určený ke spoření. Účelem spoření je, abyste své peníze opět našli. V případě potřeby lze peníze použít na jakýkoliv účel.

Pokud své peníze spoříte u banky nebo družstevní záložny, budou úročeny. Veškeré vklady v bankách a družstevních záložnách jsou úročeny. Záleží jen na úrokové sazbě a případně dalších podmínkách, o kterých si řekneme později. Za své odložené peníze, jež jste poskytli bance, získáváte výnos. Úroková sazba u spoření je navíc předem známá. Vy tak víte, že když vložíte na spořicí účet 100 tisíc korun, které budou úročeny dvěma procenty, bude za rok zůstatek na vašem účtu 102 tisíc korun, samozřejmě za předpokladu, že jste v průběhu roku z účtu nevybírali peníze, ani je nepřidávali.

Stručná definice spoření je, že ze svých uložených peněz získáte předem stanovený výnos, který podléhá jen srážkové dani.

Každý výnos podléhá zdanění, což u nás představuje 15% daň, kterou za vás odvede banka, u které máte uložené peníze.

Spoření je navíc bezrizikové. Nemusíte se obávat, že o své peníze přijdete. I kdyby banka nebo družstevní záložna ukončila svou činnost, vaše peníze jsou pojištěny až do ekvivalentu částky 100 tisíc eur. V době psaní této pasáže byl směnný kurz podle České národní banky za jedno euro stanoven na 24,375 koruny.

Investování: Nejisté moře bez jistot

Zatímco spoření představuje pro vaše peníze bezpečný přístav, investování je naopak jako přejezd moře na lodi. Jednou se na něj můžete vydat

bez rizika, jindy vám mohou jeho vlny přidělat nejednu vrásku, případně se na něm můžete i utopit. Předem neznáte, jaký bude foukat vítr, jak vysoké budou vlny a jestli se se svou bárkou nerozbijete o útesy při pobřeží.

Podobně nepředvídatelné je i investování. Nikdo vám nezaručí předem daný výnos, ale ani ztrátu. Stejně jako na moři se i při investování můžete naučit několik základních triků, jak se neutopit, případně využít příznivého větru, abyste se svou plachetnicí ujeli co největší kus cesty. Nemusíte ani příliš riskovat, když budete vědět, jak se vyhnout vodním vírům a vichřicím.

Investování tak představuje ukládání peněz do takových finančních nástrojů, u kterých můžete ztratit počáteční hodnotu investice, avšak výměnou za možnost získání vyššího výnosu, než který je u spoření. A pokud svou investici budete držet déle než šest měsíců, nemusíte platit z výnosu daň.

Jak používat tuto knihu

Na samém začátku bych chtěl podotknout, že knihu lze číst jak od samého začátku, tak i přeskakovat jednotlivé kapitoly. Pokud patříte mezi nováčky v oblasti osobních a rodinných financí, doporučuji ze všeho nejdříve prostudovat základní pojmy a slovník uvedený na samém konci.

V některých kapitolách jsem uváděl skutečné finanční produkty (viz pasáž o produktech), které u nás nabízejí jednotlivé instituce, jako jsou banky, pojišťovny, fondy apod. Zejména pak v příkladech jsou uvedeny univerzální názvy, jako je třeba termínovaný vklad 1, termínovaný vklad 2 apod.

Produkt

Na začátku budiž světlo, řekl Bůh, a stalo se. Bylo světlo. Alespoň tak to stojí v knize knih, která je klíčovou pro celou naši civilizaci. Já na samém začátku mohu napsat, že klíčovým slovem celé publikace, kterou držíte v ruce, je produkt. Nejde však o produkt ledajaký. Předem zklamal ty, kteří mají pod produktem zaškatulkovaný nějaký výrobek, tovar, zkrátka věc. V knize je produktem myšlen výrobek finančního rázu. Čili finanční produkt. Může jím být jak třeba spořicí účet, tak i hypoteční úvěr nebo investiční životní pojištění. Pro zjednodušení budou veškeré produkty označeny jako finanční. Občas použiji namísto finančního produktu pojem spořicí produkt, ale také pojistný produkt nebo úvěrový produkt. Těž se může v knize vyskytnout i investiční produkt.

Dalším slovem, se kterým se setkáte a které je samo o sobě nic neříkající, je nástroj. Ani za tímto slovem nehledejte žádnou hmotnou věc. Jde opět

o abstraktní pojem. Slova jako je produkt nebo nástroj jsou v našem případě synonyma, kterými vyjadřují blíže neuvedený finanční produkt.

Z textu lze většinou velice dobře poznat, že spořicíím produktem se myslí třeba spořicí účet nebo termínovaný vklad, ale abych se zbytečně neopakoval a nerozepisoval, zvolil jsem univerzální zkratku, jakou je již uvedený produkt nebo nástroj.

Finanční instituce

Na řadě míst knihy je pojem finanční instituce. Jde o pojem, který není z oborového hlediska nejpřesnější. Finanční instituce u nás totiž jako taková neexistuje, ale pro potřeby knihy a jejího zjednodušení se finančními institucemi myslí každá, která nějakým způsobem spravuje peníze. Finanční institucí tak může být třeba banka, ale také nebankovní úvěrová společnost zaměřující se na poskytování drobných půjček.

Družstevní záložny

Samostatným případem jsou družstevní záložny. V knize se občas vyskytnou i slova jako je záložna, kampelička, spořitelní družstvo apod. Pojmově jde stále o družstevní záložnu a uvedené výrazy jsou synonymní.

Retail, retailová klientela

Slovem retail se označuje každá fyzická osoba nepodnikatel. Jde tak o klienta, kterých mají banky nejvíce. Samostatný retailový klient sám o sobě nepředstavuje žádnou výraznější hodnotu, avšak masa takovýchto klientů představuje pro banku silný zdroj příjmů. Třeba na poli bankovních poplatků.

Kdo prodává

V některých kapitolách je uvedena noticka, kdo prodává. Jde zejména o takové finanční produkty, které jsou specifické, jako třeba stavební spoření, anebo nejsou v našich bankách a záložnách příliš obvyklé (dětské účty), nebo jde o produkty, které se postupně vytrácejí z povědomí lidí (vkladní knížky).

Informační zdroje

Informační zdroje jsou v dnešní době široké. Informace o finančních produktech můžete nalézt jak v denním tisku a časopisech, tak na mnoha finančních

serverech, kterých je v Česku nepřehledná řada. Osobně při své každodenní práci sleduji servery jako je Peníze.cz, Měšec.cz, Investujeme.cz, Hypoindex.cz, Finance.cz a v neposlední řadě i Investia.cz, který vedu.

Felix a Barbora

V knize se nejčastěji setkáte se dvěma jmény, která uvádím v jednotlivých příkladech a později i v případových studiích. Jde o Felixe Mužného a Barboru Švejdovou. Jsou to sourozenci, kteří se rozhodli rozmnožit své peníze. Jak zjistíte později, Felix je tradiční šetřílek dávající přednost spořicími produktům. Jeho sestra Barbora je naopak rozená investorka, která se nebojí riskovat. Oproti řadě lidí disponují trochu více penězi. Částečně proto, že zdědili nějaké peníze po babičce a jednak i proto, že si peněz váží a neutráčí je za zbytečnosti. Jména obou hlavních představitelů jsou odvozena od křestních jmen potomků mých přátel, kteří se narodili během roku 2011, tedy v době přípravy této knihy. Občas se v příbězích vyskytnou i další jména, pod kterými jsem si představoval skutečné lidi ze svého okolí. Mé alter ego je zastoupeno „strýcem Josefem“. To jen tak na okraj pro případ, že by vás to třeba zajímalo.

Obsah

Nyní k obsahu. Kniha je rozdělena do šesti kapitol, které jsou nazvány jako Základní pojmy, Spoření, Investování, Pojištění, Úvěry a půjčky, Případové studie. V každé kapitole jsou uvedeny základní pojmy z patřičné oblasti. Rovněž je připojen praktický příklad.

Základní pojmy

Kapitola Základní pojmy je jednou z nejdelších kapitol v knize. Cílem je seznámit čtenáře se základními pojmy, jako je inflace, úroková sazba, finanční rezerva, rozpočet nebo kapitalizace výnosů.

Spoření

Osobně se považuji v oblasti spoření za opravdového odborníka. Ze všech oblastí osobních a rodinných financí jde o nejněžší téma. Všechno je pevně dané a když se naučíte základní pojmy a dostanete do povědomí produktovou nabídku tuzemských bank a družstevních záložen, můžete zasvěceně hovořit hodiny a hodiny na téma spořicích účtů, ale také stavebního spoření nebo termínovaných vkladů.

Investování

Investování, stejně jako spoření, patří mezi hlavní témata této knihy. Této kapitole je věnováno zhruba stejně prostoru jako spoření. I přesto, že produktů je zde zastoupeno méně, jsou členitější. Jen o samotných otevřených podílových fondech vydalo nakladatelství Grada Publishing samostatnou publikaci v podobném rozsahu, jaký má tato kniha.

Pojištění

Pojištění nepatří mezi klíčová témata publikace, ale tvoří nedílnou součást všech financí. Zajištění rizik je nutné zejména pro to, abyste nemuseli svoje pracně naspořené peníze použít na výdaje, které pokryje příslušná pojistka. Jde spíše o informativní kapitolu, než o nějaký hluboký pohled do oblasti pojištění.

Úvěry a půjčky

Cílem knihy není někoho zadlužit až po uši, jak se říká. Nabízí však základní seznámení s jednotlivými druhy úvěrů a situací, které mohou plynout z nadměrného půjčování.

Případové studie

Poslední kapitola je zaměřená na několik případových studií, ve kterých jsou opět hlavními postavami Felix a Barbora. V této kapitole se dozvíte, jak a kdy začít se spořením/investováním na důchod anebo jak přizpůsobovat různé finanční produkty v různých životních etapách.

1. Základní pojmy

1.1 Finanční instituce

Na českém finančním trhu působí celá řada různých druhů společností, u kterých si můžete sjednat celou řadu finančních produktů. V této pasáži vám chci vysvětlit, jaké typy finančních institucí u nás působí a jaké produkty si u nich můžete sjednat.

1.1.1 Seznam finančních institucí

Na českém trhu působí necelá desítka různých finančních institucí, které nabízejí mnoho finančních produktů. Vlastní kategorie patří profesním asociacím, které zastřešují jednotlivé druhy finančních institucí.

- Banky
- Družstevní záložny
- Finančně poradenské společnosti
- Investiční společnosti
- Penzijní fondy
- Pojišťovny
- Stavební spořitelny
- Zdravotní pojišťovny
- Obchodníci s cennými papíry
- Profesní asociace
- Finanční skupiny

■ Banky

Banka je nejznámějším typem finanční instituce. Hlavním cílem banky je přijímat vklady a poskytovat úvěry. Banka se tak chová jako věřitel a dlužník současně. Činnost bank můžeme rozdělit podle několika kritérií. První dělení je tak na banky univerzální a banky specializované. Rozdíl tkví v tom, že univerzální banky se zaměřují na veškerou klientelu bez omezení její velikosti podle vkladů nebo úvěrů, anebo formy nabízených finančních produktů. Naopak specializované banky nabízejí svým klientům jeden typ služby nebo produkty. Dobrým příkladem specializované banky je Hypoteční banka poskytující široký rozsah hypotečních úvěrů anebo J&T Bank, která se zaměřuje na VIP klientelu.

V České republice působí podle údajů České národní banky 44 bank. Jde o všechny banky bez ohledu na jejich velikost a zaměření.

Bankovní systém

V České republice je tzv. dvoustupňový bankovní systém. Na obchodní banky, které se věnují poskytování služeb, dohlíží centrální banka, neboli Česká národní banka. Mezi hlavní úkoly České národní banky patří dohled nad činností ostatních bank a družstevních záložen, zajišťování oběživ, stanovování úrokových sazeb. ČNB rovněž spravuje peníze státu, ale i dalších bank, které si k ní finanční prostředky mohou ukládat. Mezi další úkoly centrální banky patří vytváření měnové rezervy, řízení státního dluhu, stabilita měny, emise státních cenných papírů.

■ **Družstevní záložny**

Družstevní záložny fungují na družstevním principu. Pokud si u družstevní záložny budete chtít založit některý z jí nabízených vkladových nebo úvěrových produktů, musíte se stát rovněž jejími členy, družstevníky. Družstevních záložen u nás v současnosti působí čtrnáct. Dohled nad nimi, stejně jako nad bankami, vykonává Česká národní banka. Ambicí záložen je jejich transformace do banky. První taková změna nastala v létě 2010, kdy svou právní subjektivitu změnilo Fio, družstevní záložna, na Fio banku. Od té doby usiluje o získání bankovní licence třeba Moravský Peněžní Ústav nebo WPB Capital. Změnou právní subjektivity se tak záložnám otevře možnost širší produktové nabídky.

■ **Finančně poradenské společnosti**

Finančně poradenské společnosti provozují sítě finančních poradců a dalších specialistů. Jejich konkurenční výhoda například oproti konkrétní bance nebo pojišťovně je ta, že nabízejí celou řadu finančních produktů. Poradenské společnosti často používají dovětek privátní nebo nezávislý. Má to symbolizovat nezávislost na konkrétní bankovní skupině. Nabídka průměrně velké finančně poradenské společnosti by měla několikanásobně převyšovat nabídku průměrné finanční skupiny. V praxi by tak měla svým klientům nabízet finanční produkty třeba pěti bank, tří pojišťoven a sedmi penzijních fondů.

Nezávislost finančně poradenských společností je deklarovaná ještě prostřednictvím tzv. provizního systému. Poradci jsou odměňováni na základě provizí, které získávají za uzavření konkrétní smlouvy s klientem. Aby

nedocházelo ze strany poradců k preferování jednoho produktu, má řada společností bodový systém, kdy poradce získává stejný počet bodů za uzavření shodného finančního produktu. Je jedno, jestli jde o produkt od Bílé, Červené nebo Bleděmodré banky.

Body mají též motivační úlohu. Za jeden bod získává poradce předem daný objem peněz. Například nováček může mít za jeden bod 500 korun, ale když se dostane na pozici senior konzultanta, získává za bod i několika násobek této částky.

■ Investiční společnosti

Investiční společnosti připravují pro své klienty různorodé investiční příležitosti. Nejčastějším produktem jsou otevřené podílové fondy. Produkty investičních společností si lze nejčastěji koupit na přepážkách banky patřící do stejné finanční skupiny jako investiční společnost anebo prostřednictvím finančně poradenských společností. Produkty investičních společností jsou součástí nejednoho investičního nebo kapitálového životního pojištění.

■ Penzijní fondy

Penzijní fondy nabízejí penzijní připojištění. V Česku působí deset penzijních fondů. Co se týče investiční strategie, je penzijní připojištění značně konzervativním finančním produktem.

■ Pojišťovny

Pojišťovny nabízejí životní a neživotní pojištění. Základní úlohou pojištění by měla být ochrana před riziky, které ovlivňují život a zdraví člověka, stejně jako jím vlastněných statků, jedno zda movitých nebo nemovitých. Cílem pojišťoven je nabídnout klientům takové pojistné produkty, které je ochrání před nepředvídatelnými negativními jevy, a současně na tom vydělat. Veškerý byznys pojišťoven se točí okolo znalosti statistiky a matematiky. Nabízí se i určitá paralela s bankami. Zatímco obchodním bankám půjčuje centrální banka, pojišťovny se mohou pojistit u tzv. zajišťovny. Například u německé Munich Re.

■ Stavební spořitelny

Stavební spořitelny jsou specializovanými bankami. Zaměřují se na produkty odvozené od stavebního spoření, které jsou populární zejména v německy mluvících zemích. U nás jich působí pět. Stavební spoření využívá státních podpor, které účastníkům stavebního spoření umožňují zvyšovat

své vklady u těchto bank. Právě kvůli snižování státních příspěvků dochází ke snižování významu stavebních spořitelů.

■ Zdravotní pojišťovny

Zdravotní pojišťovny nabízejí zdravotní pojištění. Přesná výše pojistného závisí na výdělku každého pracujícího.

■ Obchodníci s cennými papíry

Obchodníci s cennými papíry nakupují cenné papíry, nejčastěji akcie, na burzách. V České republice působí Burza cenných papírů Praha a RM-Systém, na kterých si lze koupit akcie. Zatímco na Burze cenných papírů Praha musíte mít vlastního obchodníka, který je členem. V rámci RM-Systému se stačí stát členem, přičemž členství je omezeno věkem.

■ Profesní asociace

Profesní asociace sdružují jednotlivé členy. Banky se například sdružují pod Českou bankovní asociaci. Někdy je ve stejném oboru více profesních sdružení. To je příklad finančně-poradenských společností.

Přehled profesních asociací

- Asociace českých pojišťovacích makléřů
- Asociace českých stavebních spořitelů
- Asociace finančních zprostředkovatelů a finančních poradců České republiky
- Asociace inovačního podnikání ČR
- Asociace penzijních fondů
- Asociace pro kapitálový trh
- Asociace pro rozvoj trhu nemovitostí
- Asociace pro zahraniční investice
- Asociace znalců a odhadců České republiky
- Česká asociace dražebníků
- Česká asociace franchisingu
- Česká asociace pojišťoven
- Česká bankovní asociace
- Česká leasingová a finanční asociace